

ACADEMIA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI SILVICE

“Gheorghe Ionescu Sișești”

Secția de Medicină Veterinară

B-dul Mărăști nr. 61 București, Tel.: 021-3117076/0744112802 fax:021-3184478

OBSERVAȚII PRIVIND

CONTROLUL INFLUENȚEI (GRIPEI) AVIARE ÎN ROMÂNIA

Încercăm să aruncăm o privire critică asupra literaturii de specialitate existente, cu scopul relevării eventual a unor aspecte susceptibile de perfecționare. Ne bazuim pe vasta documentație de specialitate existentă în toate limbile, în care context prezentul material nu trebuie considerat decât ca un *addendum* cu comentarii aleatorii pe marginea acelor documente.

În primul rând trebuie să subliniem că nu vorbim doar despre boala influență aviară (IA), boala supusă declarării oficiale și măsurilor de control fiind infecția produsă de tulpini H5 și H7 înalt patogene (HPAI), acesta fiind fenomenul pe care îl reglementează domeniul sanatației animale. Cel de al doilea aspect, care ține de domeniul mai larg al sanatației publice, poate fi reprezentat de alte situații epidemiologice precum depistarea doar a unor reagenți serologici pozitivi față de tipurile H5 sau H7 (și nu numai) dar în absența oricăror manifestări anatomoclinice caracteristice sau în absența rezultatului examenului virusologic pozitiv (fără izolarea oricărui virus sau cu izolarea unui virus cu indice de patogenitate scăzut (IVPI - sub 1.2). Izolarea unui virus cu un indice de patogenitate mai scăzut (sub 1.2) definește doar o infecție gripală cu evoluție și simptome mai benigne, sau chiar doar o stare de purtător, care poate trece neobservată, situație relativ

frecventă în teren. Astfel de situații pot să preceadă sau să fie punctul de plecare pentru evoluția virusului AI în sensul dobândirii unor factori de patogenitate crescuți intra-specia aviara deși inițial manifestările clinice au fost discrete și fără pierderi alarmante sau chiar absolut neglijabile. Totuși, dincolo de problema de sănătate animală, există în astfel de cazuri posibilitatea ca în viitor un asemenea virus să se transforme cândva într-un virus de patogenitate înaltă (HP) sau care se poate transmite și la specii de mamifere, inclusiv om, și cel mai grav scenariu evolutiv, ar fi achiziționarea de către o astfel de tulpină a proprietății de a se transmite interuman, respectiv de a genera o pandemie.

Ambele denumiri, de *Influență și de gripă aviară* – sunt acceptate ca valide de către organismele internaționale cu atribuții specifice: C. E., WHO, OIE, FAO. Conform acestora, IA este o infecție cosmopolită, aproape continuu prezentă într-o țară sau alta din Comunitatea Europeană. Manualul operațional pentru Influența aviară (IA), normele metodologice sanitare veterinare elaborate de ANSVSA, ordinele Președintelui ANSVSA, numeroasele ordine de serviciu ale directorilor direcțiilor județene, precum și numeroasele alte documente elaborate cu același obiectiv cuprind detaliate până în cele mai mici amănunte totalitatea măsurilor de prevenire a apariției și difuzării IA, ca și pentru lichidarea focarelor existente.

Practic, luându-se în considerare toate aspectele problemei, cu intenția vădită de a nu se omite sau neglija absolut nicio cale posibilă de difuzare a infecției, se ajunge la însumarea unui volum enorm de înscrisuri, care se vrea a fi o dovadă a seriozității, minuțiozității și scrupulozității cu care au fost și trebuie să fie analizate toate situațiile concrete, astfel încât să nu se poată omite niciun aspect, iar măsurile să poată fi aplicate de oricare organ de decizie. În realitate se ajunge la situația paradoxală că tocmai din cauza extinderii exagerate a acestor documentații - de sute de pagini-, ca și din lipsă de timp, practicienii devin descurajați și

dezinteresați să le parcurgă în întregime. *Propunerea este ca aceste documente să fie mai sintetizate,* și particularizate pentru fiecare agent patogen, pentru că în realitate nu există două epizootii care să se asemene atât de mult, încât să reclame programe de măsuri de profilaxie și combatere aproape identice, care să se preteze la o prezentare oarecum șablonizată, așa cum -din păcate- s-a întâmplat cu **asocierea IA cu ND.**

La o privire mai atentă se poate observa că, din toată documentația transpare un model standardizat, ceea ce nu este recomandabil, întrucât fiecare epidemie și fiecare episod are anumite particularități, acestea fiind cele care trebuie reliefate în mod prioritar.

Putem să discutăm, ca exemplu, indicația din unele materiale ca *păsările din gospodăriile populației să fie închise în adăposturile sau padocurile împrejmuite*, aflate pe o întindere cu raza de 3 sau 10 km în jurul focarului. Desigur că o asemenea indicație/recomandare sau ordin are sens în cazul unor boli care difuzează în special „**din aproape în aproape,**” *dar nu și în cazul IA*, care poate difuza și chiar difuzează mai ușor prin salturi la distanțe mult mai mari, prin intermediul păsărilor sălbatice sau a vântului, fapt ce se poate remarca ușor și prin studierea hărților epidemiologice ale evoluției IA din ultimul timp: în 2020 au fost diagnosticate 9 focare de IA în 5 țări, în general la distanțe apreciabile dintre ele.

Programele, planurile de măsuri și protocoalele din acțiunile de prevenire și combatere trebuie să nu fie concepute șablonard în afecțiunile asemănătoare, **cum sunt infecțiile cu virusurile IA și NV.**

Ba chiar și în cazul unor variante diferite ale aceluiași subtip de virus, aparținând aceluiași tip de virus ar trebui să se conceapă programe distincte, cu marcarea clară a diferențelor dintre ele.

Un alt fapt de remarcă este extraordinara diversitate:

- a speciilor de animale sensibile, incriminabile ca posibile surse de infecție, ca rezervor potențial permanent sau ca purtători temporari de infecție asimptomatici- păsări sau mamifere-;
- a căilor de infecție, pe la nivelul tuturor mucoaselor aparente, care incumbă și multitudinea agenților infectanți neanimați, posibili purtători de virus;
- a tipurilor, subtipurilor și structurilor genomice ale tulpinilor de virus IA infectante, ale nivelurilor de patogenitate, ca și a abilității și relativei ușurințe a acestora de a se transforma- în cursul evoluției epidemiei- prin *antigenic drift sau antigenic schift* în tulpini generatoare de infecții cu alte caracteristici epidemiologice sau anatomoclinice.

Toate acestea concură la statutul IA ca fiind una dintre cele mai contagioase și mai răspândite infecții sau boli infecțioase, în care s-a acumulat un volum imens de cunoștințe. Or, în fața unei asemenea diversități este iluzoriu să ne închipuim că pot să fie concepute programe și enumerate exhaustiv toate posibilitățile existente și toate aspectele reale care trebuie considerate în fiecare situație, în întocmirea programelor de profilaxie și combatere fără o atentă sistematizare și prioritizare și fără contribuția gândirii competent-participative a specialiștilor.

Un accent probabil insuficient de apăsător se pune pe protejarea furajelor și apei față de toate sursele contaminante de virus, pe tot traseul, de la depozitele centrale de proveniență și până în hale și adăpătorilor. Dacă accesăm la toate afirmațiile de mai sus, vom accepta și ideea că dezinfecția trebuie privită cu mai multă seriozitate pentru ca pe lista priorităților în programele comandamentelor locale și județene își are locul doar undeva mai pe la urmă.

În descrierea controlului IA, -profilaxie și combatere-, **nu se face de fiecare dată o distincție clară între infecția cu virusul IA (indice sub1.2) și boala IA (indice peste 1,2), severitatea evoluției clinice fiind mult diferite și din această cauză nici severitatea măsurilor nu este identică.**

Decontaminarea diverselor suprafețe și materiale **nu ar trebui făcută** cu agenți biocizi aleși pe plan local, din mai multe motive, pe care nu mai trebuie să le detaliam.

Depopularea hanelor în care a fost identificat virusul înalt patogen este un **moment foarte critic**, când virusul se ridică în aer odată cu praful stârmit de păsări când sunt alergate și conționate. Situația este și mai gravă dacă din cauza prafului, **în acest timp funcționează și ventilația**. Situația poate fi ușor evitată dacă se fac recomandările potrivite prin protocoale, de preferință fără conționarea păsărilor.